

25706

10 0

10 25706
0,

ОРЗУ

**ВАСЛИНГ
ЧАМАНИ**

25706

Ю О

2000А-2963

Орзу.

Василинз та-
мани.

из,

1997.

160с.

2000А-2963

ОРЗУ

ВАСЛИНГ ЧАМАНИ

Урганч—1997 йил

«Адабиёт оламида ўлим йўқ, бунда марҳумлар ҳудди тиреклар каби ишларимизга аралшиб, ўзимиз билан ёнма-ён юрадилар» деган экан рус ёзувчиси Николай Васильевич Гоголь. Бу ҳикматли сўзлар Юқори Дўрмонлик донишманд, ғазалхон шоир Орзу (Янгибой Қурбонийез ўғли) ижодига ҳам даҳлдордай. Зеро шоирнинг бу фоний дунёни тарк этганига мана 20 йилга яқинлашиб қолган бўлишига қарамай, унинг асарлари ҳамон барҳаёт. Тўғрилиқ, ҳалоллик, инсонпарварлик соф муҳаббат ва вафони тараннум этувчи бу ғазаллар, рубоийлар, шеърлар бундан 40-50 йиллар олдин ёзилган бўлса-да бугунги кунда ҳам адабиёт ихлосмандлари томонидан севиб мутолаа қилинади, таниқли ҳофизлар ва хонандалар томонидан қўшиқ қилиб куйланади.

Шоирнинг турли йилларда ёзиб қолдирган шеър ғазалларидан тузилган ушбу тўплам сизга манзур бўлади, деб умид қиламиз.

Нашрга тайёрловчилар:

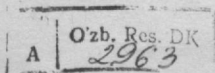
Қўзи ДАВЛАТОВ

Матназар АБДУЛҲАКИМОВ

ҲОМИИ:

Урганч туманидаги «Гулистон» жамоаси хўжалиги раиси
Қурёз ЗАРИПОВ.

Ю 25706
0

(С) ОРЗУ, «Васлинг чамани».

(С) «Хоразм» таҳририят-нашр бўлими, 1997 йил.

КЕЧИККАН КИТОБ

Урганч туманидаги Юқори Дўрмон қишлоғининг бир чеккасида Араб овул деган кичкина гўша бор. Ўттизинчи йилларнинг боши эди, чамамда. Овулга Қўнғиротдан кекса онаси билан соқолларига оқ оралаган бир киши келди. Шу ерликлар уни очиқ чехра билан қабул қилишди, масжидга имомликка сайлаб қўйишди. Кейинчалик у овулда уй-жойли, ер-мулкли бўлди. Овул кадхудолари уни шу ерлик Отаниёз отанинг Сафар гул исмли қизига ўйлаб ҳам қўйишди. Улардан қиз туғилди, лекин бошқа фарзанд бўлмади. Раҳимажон ҳозир шу овулда ували-жували бўлиб яшайди.

Ўша кезларда мен ақлимни таниб, янги шўро тузуми мактабига қатнай бошлаган эдим. Биз ўқиш-ёзишни лотин алифбосида бошладик. Менинг саводим бир йилга етар-етмас шу алифбода чиқди. Қўнларнинг бирида «мулла ота» (овулдагилар у кишини шундай аташарди) мени ўз ҳузурига чақириб, шу алифбода ўқиш ва ёзишни ўргатишимни илтимос қилди. Уйдаги токчада жилд-жилд қалин муқовали китоблар тахлалиб турган бу одамни «саводсизмикан» деб ажабландим. Лекин сўрашга ботинолмадим. Бу ҳақда кўп ўйлаб ўтирмадим, мактабда ўрганган лотин ҳарфларни у кишига ўргата бошладим. Тез орада «мулла ота» ҳам бинойидек саводхон бўлиб олди.

Чамаси, бир йил ўтди. «Мулла ота» мени яна ўз уйига таклиф этиб қолди. Энди у мени уйдаги «китоблар оламига» саёҳат қилдирди. Шу аснода у киши менга минг йиллардан бери халқимиз ўқиб, ёзиб келган араб алифбосини лотинчага ўзгартирилганини, асрлар оша асралиб, авайланиб келинаётган маънавий бойликларнинг араб алифбосида битилганини, бу бойликлар ана шу китоблар қатида сақланаётганини нимадандир ҳадиксираб, лекин кўтониб гапириб берди.

Бу сўзларни эшитар эканман, ўзимни бутунлай бошқа бир оламга кириб қолганимни ҳис этдим. Ҳақиқатан ҳам «мулла ота» мени бутунлай нотаниш бўлган дунёга етаклаб кирганини тушундим. Шу пайт мен «саводсиз» деб ўйлаган бу зот

дунёдаги энг билимдон, улуғ бир сиймо бўлиб мурғак тасав-
вуримга ўрнашганди.

Шу йиллари қишлоғимизда «артель», «колхоз» деган сўзлар
қулоққа чалина бошлади. Ҳамма ердаги каби Араб овулида
ҳам деҳқонлар жамоаси бўлган мўъжазгина «Обод» деган кол
хоз тузилди. Унга ҳамма қатори «мулла ота» ҳам аъзо бўлиб
кирди.

Ҳозиргидай эсимда, ўттизинчи йилларнинг охири, экин-ти-
кинлар йиғиштириб олинган кеч куз эди. «Мулла отанинг»
уйига кун ботиш олдидан уч-тўрт отлиқ киши келиб уй ан-
жомларини, рўзгор буюмларини хатга туширишди, китоблари-
ни эса бир ерга тўплаб ёқиб юбормоқчи бўлдилар. Шунда
«мулла ота» ғазабланиб: «Эй жоҳиллар, ахир булар Навоий,
Фузулий, Бедил, Огаҳий китоблари-ку, ҳеч бўлмасэ Худодан
қўрқиб, «Қуръони Каримга» тегмасанглар бўларди» деб кую-
нганини ўз кўзим билан кўрганман. Шундан кейин уни ҳибс-
хонага олиб кетдилар: Динни тарғиб қилади, имомлик билан
шуғулланади, партия сиёсатига қарши ташвиқот юритади,
деб айб қўйдилар унга.

Янгибой Қурбонниёз ўгли шу тариқа тўрт йил қамоқда
бўлиб қайтди. Кўп ўтмай уруш бошланди. Уни ишчи батальо-
нига чақиришди. Фронт орқасида қурол-яроғ ишлаб чиқарув-
чи Урал заводларидан бирида икки йилча ишлаб қайтди.

Уруш тамом бўлгандан кейин у яна жамоа хўжалигида
фаолият кўрсата бошлади. Хўжалик қурилиш бригадасида
ғиштчи, сувоқчи, печка қурувчи бўлди, кейинчалик боғбонлик
билан шуғулланди.

1890 йилда Қорақалпоғистоннинг Қўнғирот туманида та-
валлуд топган Янгибой Қурбонниёз ўгли эллагинчи йиллар
охирида фахрий дам олишга чиқди. У ана шундан кейин кек-
салик ёшида шеърят билан шуғуллана бошлади.

Шунда ҳам у ҳар бир мисрани ҳадик, қандайдир қўрқинч
билан битар, партияга маъқул бўлармикан, деган андишада
ижод қилди. Инсонийлик, соф муҳаббат вафони тараннум этув-
чи ажойиб ғазаллар битди. Унинг бундай ғазаллари Ҳожихон
Болтаев, Комилжон Отаниёзов, Рўзимат Жуманиёзов каби
хофизлар дастуридан жой олди. Ҳозирги ёш хонадалар ҳам
унинг ғазалларини қўшиқ қилиб куйлашади.

Янгибой ота ўз ғазалларини ота касби бўлган деҳқончилик
ва деҳқонлар меҳнатини эъзозлашдан бошлади.

Емай деҳқоннинг нонин ким эрур касби камол этган,
Бу неъматларни ижод айлаган, албатта, деҳқондир.
Неча сувсиз далалар боғ ила бўстонга айланди,
Бу неъматларни қилган ҳалқ учун, албатта, деҳқондир.

Кекса ғазалхон ўз шеърлари, ғазал ва тўртликларида инсондаги энг яхши хислатлар илм-маърифатлилик, тўғрилиқ, одоблилиқни улуғлади, ёлғончилиқ, тилёғламачилиқ, ғийбатчилиқ каби ярамаслиқларни қоралади.

Ҳар киши дунёга келди, қилмади илму ҳунар,
Илм аҳлини кўриб нчда гумон пайдо бўлур.
Ким саҳоват пеша қилди, номи ҳаргиз ўчмагай,
Ким ҳасису ҳам баҳилдур бад замон пайдо қилур.

Гар қўлингдан ё тилингдан наф етур ҳар кимсага,
Бу ишингдин сенга мақбули жаҳон пайдо қилур.

Шоир бир тўртлигида ғийбатчини шундай таъриф қилади-

Ғийбатчи сенга бировнинг айбин изҳор айлагай,
Сени ҳам шу кун анга айбингни бисёр айлагай.
Солма ғийбатчи сўзига оқил эрсанг ҳеч қулоқ,
Дўстларингни душман айлаб ғамга дучор айлагай.

Янгибой ота Қурбонниёз ўғлининг юрагида қат-қат орзулар бор эди. Бу орзу-умидларни у ўз шеър ғазал ва тўртликларига жойларди, шу боис ўз таҳаллусини ҳам «Орзу» деб қўйди.

Шоир Орзу ўз ижодий маҳсулини тўплаб китоб ҳолига келтириб, нашр эттириш, баъзиларини газета саҳифаларида ёри тишда ёрдам сўраб вилоят партия қўмитасига мурожаат этди. Лекин у ерда ҳам бир жоҳилга дуч келди. У шоир олдида битмайдиган шарт қўяди: «Сен ислом динининг ёлғонлиги, худонинг йўқлиги ва ўзингнинг диндан қайтганлигинг ҳақида мақола ёзиб келасан, одамларни исломдан қайтишга даъват этасан, шундан кейин шеърларинг босилади. «Бу талабни эшитиб Янгибой ота ўта ғазабланган қиёфада менинг олдимга келди. Мен ўша пайтда туман газетасида муҳаррир эдим. У менга асабий, вужуди титраган ҳолда гапирар эди:

—Қадимда Нух Шервоний Одил деган подшо ўтган. У исломдан олдин яшаган. Шу сабаб динда бўлмаган, лекин унинг одиллигини, адолатли ва ростгўй шоҳ эканлигини бутун мусулмон дунёси тан олган. Мен партияда аъзо эмасман, лекин

ҳақиқат, тўғрилиқ, одоб ҳақида шеър битаман, нега ахир мени тан олишмайди, деб дардини тўқди.

— Ҳеч ҳафа бўлманг, партия раҳбари бўлиб ўтирганлар орасида тентаклар ҳам йўқ эмас, гавҳар лойга тушса ҳам гавҳардир, шеърларингизни менга қолдиринг, ўзим сизга ёрдам қиламан. — дея далда бердим.

Шеърларнинг бир нечасини газетада chop этдик. Бунинг учун обкомдагилардан танбеҳлар эшитганман. Ўша пайтларда Тошкентдаги Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида элдошимиз, таниқли шоир Омон Матжон ишлар эди. Ёзувчилар иттифоқининг вилоят бўлимида ишлаётган Раҳим Бекниёз, Дўстжон Матжонлар кўмагида Орзу шеърларидан бир туркумини тандаб Омон Матжонга юбордик. Бир йилдан кейин, яъни 1979 йилда нашриёт «Оқсоқоллар каломи» деган номда бир тўплам чиқарди. Унда Ўзбекистонлик бир неча нафар кекса газалхонлар билан бирга Орзунинг ҳам 20 дан ортиқ энг сара газал ва рубоийлари босилиб чиқди.

Афсуски уни кўриш отахон шоирга насиб этмади. У киши бу вақтга келиб салкам 90 ёшида дорилфанодан дорилбақога риҳлат қилган эдилар.

Хиванинг номдор мадрасаларидан бирида таҳсил олган, унинг ҳужраларида Сўфи Оллаёр, Аҳмад Яссавий, Баҳовуддин Нақшбанд, Навоий, Фузулий Фирдавсий, Бедил, Ҳофиз, Отаҳий ижод мактабини ўтган шоир, етук имом бўлган бу зотни элдошлари унутмадилар, у яшаб ўтган Араб овулидаги мактабга Орзу номини бердилар. Мен шоирга ҳамқишлоқ ва эзмондош бўлганим учун ҳам бу эъзоздан гоят қувондим.

Ўзбекистон истиқлолга юз тутган ҳозирги мустақиллик замонида, қадриятларимизга кенг йўл очилаётган даврда Орзудек газалхонларимизнинг овози янада баланд янграйверади.

Қодир МАТЖОНОВ,
журналист.

БАҲОР

Баҳор айёми келгач боғу саҳро лолазор бўлмиш,
Ҳаво дўстларни кўнгилдек мусаффо, бегубор бўлмиш.

Чечаклар гунчаси очилгусидур лаъли жонондек,
Муаттар қилди ер юзини, олами мушкибор бўлмиш.

Қизил гул гунчаси устида булбуллар қилиб ила,
Онинг ишқида турлик нағма қилмакка хумор бўлмиш.

Сабо боди эсиб ҳар ён, табиатларни чоғ айлаб,
Бериб сайқал кўнгилга шоду хуррам ошкор бўлмиш.

Солиб маъшуқасин бўйнига илгин ишқ эли андоғ,
Қилиб боғ сайрини бормакка кўнгли интизор бўлмиш.

Замину осмон ота-она янглиғ табиатда,
Гиёҳ чиқмоқда боис осмондин қатра бор бўлмиш.

Жамоат ризқининг карвонбоши ҳар йил баҳор бўлса,
Экиб турли зироатлар ҳалойиқда нисор бўлмиш.

Ариқлардин оқиб оби ҳаёт ер, кўкни матлуби,
Униб турлича ҳосил ҳам дарахтлар мезадор бўлмиш.

Сепиб деҳқон эли турли тухумлар ерни бағрига,
Зироат шавқи бирла халқимиз меҳнат шиор бўлмиш.

Ажаб ҳайратшумул машиналар саҳрода иш айлаб,
Неча сувсиз чўлстонларин кўрсанг пахтазор бўлмиш.

Қилиб машғулият деҳқончиллики Орзу айлаб,
Ҳалол меҳнатни ҳар ким қилди, умри навбаҳор бўлмиш.

ХАНУЗ

Ақлимни олди бир пари, ишқинда ҳайронман ҳануз,
Иўқ танда сабру тоқатим, ҳоли паришонман ҳануз.

Юз жилва бирла ноз этиб олдимдан ўтди бир кун,
Билмам нечун жон офати, чоки гирибонман ҳануз.

Қолдим изидин кўз тикиб, жисмимда тоқат қолмади,
Ўздин кетиб бемор бўлиб муҳтожи дармонман ҳануз.

Қоши камон, ўқ киприги, жаллодми ё икки кўзи,
Қилгач назар, жон қолмайин жисм ичра нимжонман ҳануз.

Бир кун йўлиқди ногаҳон, ҳолим анго арз айладим,
Қилди итоб қаҳр айлабон, бу ҳақда ҳайронман ҳануз.

Ишқ оташи қилди кабоб, икки кўзим бўлди пуроб.
Ҳар кун бўлиб ҳолим ҳароб, бир зори гирёнман ҳануз.

Бир кун таваккал айлабон, арзимни изҳор айладим,
Ҳанда қилиб боқди манго, алтофи эҳсонман ҳануз.

Ќўнглимда донм бу умид ишрат туни бўлғаймикин,
Лайли учун Мажнун каби расвойи давронман ҳануз.

Ишқ аҳли оҳу зорини билмасми ҳаридорини,
Орзу ёзиб ашъорини, бағри тўла қонман бугун.

КЎЗГУДА ЙЎҚ

Хуснингиз онча тиниқ, кўзгуда йўқ,
Ҳолингиз янглиғ қаро ҳиндуда йўқ.

Лаълингизни шарбати жондин лазиз,
Қаҳрингиз аччиғлиғи лимуда йўқ.

Сийму-зарму васлингиз, оқу қизил,
Бу латофат ҳеч бир гулруда йўқ.

Ким назар солса сиза беҳуш бўлур,
Чашми фаттонинг каби жодуда йўқ.

Маҳлиқолар ичра сиздек бир гўзал,
Арманистон, Тифлису Бокуда йўқ.

Сунбули зулфинг муаттар бу қадар,
Нофан чини аро оҳуда йўқ.

Қаҳрчанлик бобида сиздек ғажо,
Балки туркман аҳли ҳам Моруда йўқ.

Баъзи вақтларда мулойим пешангиз,
Олам ичра ҳеч бир хушҳуда йўқ.

Орзу қилгани зулфинг банд этар,
Бу муасалсал зулф ҳеч моҳрўда йўқ.

ИЛТИЖО

САБО, жонона арзим бир дили афкор деб айтинг,
Фироқинг шиддатидин доимо бемор деб айтинг.

Ётолмай васлинга бир неча йиллар хаста ҳолидур,
Ёниб ишқинг ўтига қўзлари хунбор деб айтинг.

Табиб дармон буюрмиш васлини дардига ошиқни,
Шифойи васлингн қил марҳамат изҳор деб айтинг.

Икки зулфинг яширмиш чирмашиб ул моҳирухсоринг,
Муборақ гул юзингн кўргали хуммор деб айтинг.

Мани маҳрум этиб васли гулининг боғидин доим,
Ҳамиша суҳбатнида не учун ағёр деб айтинг.

Бу ҳасратдин кўнгил мақсудинга етмай ўлиб кетса,
Бўлиб бўйнингга қонин, бу санго душвор деб айтинг.

Карам айлаб анго васлингн боғин марҳамат айла,
Санго базм оқшоми бир соҳиби асрор деб айтинг.

Агар лайливашим арзи дилимин сўрмаса ногоҳ,
Нетай жону жаҳонин, ҳоли оҳу зор деб айтинг.

Ҳалол меҳнат этиб роҳат кўришни истаган ёрим,
Ҳама васфидин аъло, яхши бу асрор деб айтинг.

Агар лутфу иноят кўнглига солса ажаб эрмас,
Қилибдур бу илтижони Орзу ашъор деб айтинг.

ОРАЗИ ГУЛ

Эй, моҳилиқон орази гул,
Сиймин баданинда сочи сунбул,
Кўрган юзинг айламас таҳаммул,
Қутқармоқ ўзни бўлди мушкул.
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

Хусн иқлими ичра дилбарисан,
Дилбарлар ичинда бир парисан,
Маъшуқи жаҳонин гавҳарисан,
Балким боши тожи, афсарисан.
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

Йўқ шаҳр ичида сенинг назиринг,
Ойина мисолидур замиринг,
Меҳринг мани айлади асиринг,
Куйингни гадоси бу фақиринг.
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

Ҳажринг ўти кўксими ёқибдур,
Дарё каби кўз ёшим оқибдур,
Эл бори маломатин тақибдур,
Ишқ ичра жунунима боқибдур,
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

Ишқ аҳлини мубтало қилурсан,
Раҳм айламайин жафо қилурсан,
Ағёра мудом вафо қилурсан,
Лекин бу ишинг хато қилурсан,
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

Аввал қилиб эрдинг аҳду паймон,
Ваъдангни қилиб эдинг намоён,
Бўлдингми бу аҳдинга пушаймон,
Кирдингми рақиб сўзига, эй жон,
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

Орзу ёзибон бу арзи ҳолин,
Бир кўрмак ила у гул жамолин,
Ўзга била билмишам ҳаёлин,
Қилмасми насиб манго висолин,
Васлингни муяссар айла, эй гул,
Шавқинг била нола қилди булбул.

ВАСЛИНГ ЧАМАНИ

Эй, жабру ситабли ҳурзодим,
Билдим ситамигни, шодибодим,
Сен бирла ҳамиша фикри ёдим,
Халқ ичра афсона бўлди одим,
Етгайму санго бу арзу додим,
Васлинг чамани бўлиб муродим.

Дилбарлар ичинда сен ягона,
Ким кўрди санинг каби жонона,
Ҳусн ичра бўлиб шоҳи замона,
Чиндур бу сўзим, дема гумона,
Етгайму санго бу арзу додим,
Васлинг чамани бўлиб муродим.

Маъшуқ ҳамиша бевафодир,
Ошиқлара ниши кўп жафодир,
Ағёр ила завқ ила сафодир,
Бермак дил анго биллинг, хатодир,
Етгайму санго бу арзу додим,
Васлинг чамани бўлиб муродим.

Дилбарлар ичиндасан сан жафокор,
Юз ваъда бериб келурга ҳар бор,
Юздин бирга топилмай эй, ёр,
Ҳажрингда бу ҳаста бўлди бемор
Етгайму санго бу арзу додим,
Васлинг чамани бўлиб муродим.

Қулбамга ниҳон кел, эй нигорим,
Мажнун каби қолмади қарорим,
Сан Лайлисифат, олиб мадорим,
Етгайму санго бу арзу додим
Етгайму санго бу оҳу зорим.
Васлинг чамани бўлиб муродим.

Орзу санго қилди илтижосин,
Маҳрум қиладурми ошносин,
Қувларми эшикидин гадосин,
Сўрмасми ғарибу мубталосин.
Етгайму санго бу арзу додим,
Васлинг чамани бўлиб муродим.

ҒАЗАЛ

Хуш ул аҳбоб ҳайликим, анинг лафзи ҳалол бўлса,
Вафо аҳдига қилмоқ бирла доим баркамол бўлса.

Вафо шартини буздиким, ани одам ҳисоб этма,
Ки ондин узма қўл, кўнглингда содиқ эҳтимол бўлса.

Агар мансаб эгаси бўлганингда ер юзи дўстинг,
Қочарлар барча дўстинг гар бу мансабга завол бўлса.

Неча нодон элин таълим ила қадрин баланд этсанг,
Сани ташлар баланддин пастга, ул бадга мажол бўлса.

Биродар, юв қўлингни ул рафиқингдин, нечунким ул,
Санго душман кишини улфат айлаб «келу қол» бўлса.

Вафо кутма сен ондин, тош ила гавҳарни фарқ этмас,
Сўзинга эътибор этмас, неча ширин мақол бўлса.

Киши сўз гавҳарин билса баҳосин, жон фидо айла,
Эшак ҳолвони билмас лаззатин, ҳар қанча бол бўлса.

Вафо иста саҳоватпешалиқ қилсанг кима, андин,
Ҳамиша мева ерсан ўз қўлинг эккан ниҳол бўлса.

Агар тарк этмасанг жаҳлу такаббур беадабликни,
Ажабмас умринг ичра обрўйинг пойчмол бўлса.

Агар мақсадталабсан, ростликни Орзу айла,
Тополмас тўғри йўлни кимки қизби моҳусол бўлса.

НОН ҲУРМАТИ

Муҳтарам ёру азизлар, ҳурмат айланг нонни—
Белга қувват, жонга роҳат, боисидур жоннинг.

Қилсангиз таклиф агар дўстларни боғаро
Бўлмагай нон бўлмаса мақбули бу эҳсоннинг.

Турли неъмат бор жаҳонда, лаззатидур ўзгача,
Нон бўлолмас, қўйса турлик неъматин алвонни.

Қўйса дастурхон устида қабобу холвайтар,
Бўлмаса нон кўнглини ҳеч олмагунг меҳмоннинг.

Иўлда ётган бўлса ноннинг бурдасин олган киши,
Одам авлодин азизи, сақлаган имонни.

Нонни ҳурмат айламай, ҳайвонга берса ҳар киши,
Демангиз одам ҳисоби бу каби нодонни.

Нон азиздир барча неъматлар аро, эй дўстлар,
Қадрига етмоқ муқаддас бурчи ҳар нисоннинг.

Халқ учун турлича маҳсулот экиб фасли баҳор.
Билса яхши ҳар киши бу меҳнатин деҳқоннинг.

Борми дунёда киши нонсиз тириклик айлаган,
Қил ташаккур жонга қувват бергувчи дармонни.

Сўзнинг асл маъносин Орзу қилган киши,
Ўлки оқил, ҳурматин қилгучи дастурхоннинг.

ДОНО БИЛАН

Эй кўнгил, ҳамсухбат ўлғал мардуми доно билан,
Очилур қалбнинг ҳамиша ҳар дили бийно билан.

Ақл аҳлига бўлиб улфат, қочинг нодондин,
Тун қоронғи ўхшамас хуршиди дилоро билан.

Билмак истарсан бировнинг ботинин, кўр улфатин,
Бир эмас гавҳар баҳоси қўҳи санг, хоро билан.

Ҳар кишининг ақли бордир, касб этар илму ҳунар,
Тенгму бирон қатраси ул мавж уран дарё билан.

Қайси қуш сайёднинг дўмига тушди, ўхшамас,
То наво қилган гул узра булбули шайдо билан.

Хуш эли хуш аҳлини, жоҳил тонар нодонни,
Боғи бўстон ичра булбул, ваҳшийлар саҳро билан.

Хуш элидин келса меҳмон, жони дилдан хизмат эт,
Яхши ном оламда қолсин, обрўй аъло билан.

Лутфт эҳсон бирла душман дўст бўлса йўқ ажаб,
Шер ҳам қилгай итоат марҳамат, оро билан.

Маърифатдин беҳабар умринг ўтибдир, Орзу,
Бўлса ақлинг улфат ўлма ботини расво билан.

НЕ СУД

Юзага чиқмас эса ер остида кондин не суд,
Элга нафи йўқ ҳасис омборида дондин не суд.

Исми зоҳир, ўзи ғойиб шуҳрати оламдадир,
Баҳри уммон ичра махфий дурри ғалтондин не суд.

Гар шаҳарда дўсти содиқ ошиноси бўлмаса,
Сурати одамсифат андоғ инсондин не суд.

Муҳтарам бўлмай эл ичра мингга етса ёш агар,
Бўлмайин обрўин, ичган оби ҳайвондин не суд.

Йиғнамоқ дунёни молни нафс учун овворадир,
Муршиди комил атанган жийри подондин не суд.

Неча йил дорилфунунда ўқисанг ҳар турли фан,
Кирмаса маъни қулоққа, сўнг пушаймондин не суд.

Гўё дарё ёқосинда истиқомат айлабон,
Умринг ўтса, тапшалаб қолганда афгондин не суд.

Халқпарвар бўлмайин фақр аҳлига қилса сентам,
Гар адолат бўлмаса бўлганда султондин не суд.

Фарқини билмай назм бирла насрининг шевасин,
Ўз тилидан беҳабарларга газалхондин не суд.

Орзу қилмас эса ижодинини аҳли назар,
Токи маъни бўлмаса тартиби девондин не суд.

АНДИШАСИЗ

Оқил эрсанг сол қулоғинг, хор бўлур андишасиз,
Турли офат бошига дучор бўлур андишасиз.

Фикр қилмай оқилу доно киши сўзни демас,
Ўйламай айтган сўзинг озор бўлур андишасиз.

Чиқса ҳар бир сўз оғиздин мисоли отилган ўқ,
Мумкин эрмас қайтариш, бадкор бўлур андишасиз.

Маслаҳат бирла қилинган ишни эл айлар қабул,
Машваратсиз ҳар ишинг бекор бўлур андишасиз.

Сўз дурнининг маъноси бир гавҳари қимматбаҳо,
Сўзи аччиғдин ҳамма безор бўлур андишасиз.

Дўстларингни айбини ағёрга фош айласанг,
Нафрат айлаб ёрлар ағёр бўлур андишасиз.

Топса ожизларни ҳурмат айламай қилса жафо,
Охирини кўр ани, афкор бўлур андишасиз.

Ҳаждин ортиқ бир дили ношодни шод айламак,
Кўнгли тош бераҳмлар маккор бўлур андишасиз.

Айлагай нафрат хиёнат аҳлидин доно киши,
Феъли бадга бад қилиқ тайёр бўлур андишасиз.

Камтарину маънилик ширинсухан бўл, Орзу,
Маънисизга маънисиз ҳамкор бўлур андишасиз.

ХАСИСЛАР ҲАЖВИ

Гар ҳасис гавҳардин этса чош этиб хирмонини,
Жони чиққай ногаҳон ким еса бурда нонини.

Лаъли ёқут тўшалиб ётса оёғи остида,
Эл анинг кўрган эмас умринда дастурхонини.

Халқининг нонин емакда мисли юҳо тўймагай,
Гўё ханжар каби ўткир этиб дандонини.

Уйига меҳмон бўлиб келса баногоҳ дўстлари,
Осмонга учгуси ақли олиб дармонини.

Хув чекиб келса гадо қувгай, изидан қолмагай,
Оч гадо кўрган эмас бир пулчалик эҳсонини.

Арпа, бугдой экса ногоҳ устида сақчи қўйиб,
Қуш, қоринижа тотган эмас хирмонидан донини.

Бўлса молик ер юзи амволига аҳли ҳасис,
Қўшнилар кўрган эмас умринда бир меҳмонини.

Хайри эҳсондин гапирсанг солмагай ҳаргиз қулоқ,
Бургани сиққан билан ким кўрди қатра қонини.

Қўл узатма сифла бирла ҳар ҳасиснинг номига,
Лутф этиб кўкка чиқарма сен алар афғонини.

Эл учун хизмат қилурлар мард йигитлар доимо,
Раҳмат айтгайлар халойиқ гар эшитса номини.

Мард йигитлар бир узумни қирқ киши бирла тотур,
Халқ аро мақбул бўлиб севгай шарафлик шонини.

Орзу, аҳли карамнинг яхши номи ўчмагай,
Ким ҳасисдур, охири ошкор этар бад номини.

ЧУГУЛЛАР МАЗАММОТИ

Ақл аҳли эрсанг бормағил, қалбингни тор айлар чуғул,
Ҳамроҳ бўлиб ҳеч юрмағил, ўзига ёр айлар чуғул.

Сиррингни изҳор айлама, маҳрам бўлиб ҳеч бир замон,
Мағриб ила Машриқ аро ҳам ошкор айлар чуғул.

Ғафлат юзидин алданиб, тасдиқ этар эрсанг агар,
Сан ҳам анго аъзо бўлиб, ичингни нор айлар чуғул.

Ҳар қанча дўстинг бор эса, борини душман айлағай.
Сўнгра пушаймондин не суд, дўстларга зор айлар чуғул.

Бир неча дўстлар бор эди, қилди мани андин жудо,
Шайтонга ул устод экан, макрини кор айлар чуғул.

Ким они қорнин тўйгазар, нисон ҳаёл этмиш ила,
Нони қуюқ, оши суюқ деб ошкор айлар чуғул.

Бир нечалар улфат билиб айрилди дўсту ёридан,
Лаънат тошини отмасанг макрин шиор айлар чуғул.

Туф денг юзига кўрсангиз, телинг думига учраса,
Мажлис аро йўл бермайин, кўнглинг ғубор айлар чуғул.

Халқ ичра иғво тарқатиб, дўстларни дўстан ажратиб,
Халқ интизомин бузмоққа иғвони кор айлар чуғул.

Ғийбатни одат этмаса, бош оғриғи тутмиш экан,
Ғийбат анго бўлмиш даво, йўқса бемор айлар чуғул.

Гар учраса акси етар, қотмоқни қилғил Орзу,
Иғво қилолмай қолса гар, кўп беқарор айлар чуғул.

АЙЛАНУР

Пок дил бўлган киши қалби зиёга айланур,
Шамси анвардек дили нурий сафога айланур.

Меҳрини дилларга жо қилмоқ шарафли нш эрур,
Қадри ортиб эл аро гўё ҳумога айланур.

Ким алифдек тўғри бўлса, етмагай офат анго,
Ғайну мимдек бўлса каж, ғамлик балога айланур.

Истаса доною оқилларга бўлмоқ ҳамнишини,
Норасо ҳам бўлса ул, ақли расога айланур.

Камбағал деб ҳар кими таъна маломат қилмаким,
Бахт ёвар бўлса элга раҳнамога айланур.

Меҳнат этмай аввало роҳатни ҳеч ким кўрмади,
Ул ҳалол меҳнат туфайли пешвога айланур.

Қилмаса ҳар ким ҳаёт меҳнатни номус ор этиб,
Айлабон элдин таъма, мисли гадога айланур.

Душманини дўст айласа ширин суҳан изҳор этиб,
Мардлар мардонидур, аҳли вафога айланур.

Мушукули биткарса, кимин қодир ўлган чоғида,
Эл ичинда гарди пойи тўтиёга айланур.

Даҳр аро ҳар ким муҳаббат меҳрини фоиш айласа,
Орзу айлаб бори эл, марҳабога айланур.

УСТОЗЛАР

Тўиланиб учса кабутар ҳеч бўлолмас ғозлар,
Токи ўрдак бўлмағай, сайд узра учган бозлар.

Неча турлик нола қилсин қумрилар гул устида,
Мумкин эрмас чиқмаги булбулсифат овозлар.

Машқ қилмай илгига олса қуролни сайд учун,
Ҳеч уролмасдур нишон ул янглиғ тийрандозлар.

Шеъринят олимлари мазмун аруз қофиясини,
Ўқиса бошинида булбуллар қилур парвозлар.

Бўлмаса қофияси вазни била мазмуни ҳам,
Пардасиз тавбурга нохун урса, ёқмас созлар.

Мажлис ичра аҳли шоир ўқиса ижодини,
Халқ берур онинг баҳосини, бўлса кўп ё озлар.

Ўлмасин ҳар шеърнинг мазмуни дунё борича,
Чунки боқийдур ёзиб кетди китоб устозлар.

Айласа мазмунини тасдиқ ҳар гавҳаршунос,
Номинг ўлмас, ёдгорлик айлағай ҳамрозлар.

Қофия вазни била мазмун бадийи бўлмаса,
Қилса ёзмоқ орзу, ҳеч бўлмағай мумтозлар.

Орзу, лоф урма шеърингдин, ўзинг ҳаддингди бил,
Аҳмоқ ўзин мақтаюр дер соҳиби мумтозлар.

АДАБ БҮСТОНИДА ГУЛНОРЛАР

Эй кўнгул, бўлғил адаб бўстонида гулнорлар,
Кўрса гулни тож этар бошига ҳар дилдорлар.

Одабийларнинг гулидур бўлса ҳар ким боадаб,
Беадабдин ҳар кима доим етар озорлар.

Ёшларни тарбият қил маърифат гулзорида,
Боғбон тарбиясига боғлиқ мевазорлар.

Мевасидур маърифат гулзорининг илму ҳунар,
Муҳтарам бўлмоқ нишони бўлса бу кирдорлар.

Маърифат бирла қадам қўй, кўрсатур мақсадга йўл,
Тўғри йўлдан чиқмадилар маърифат осорлар.

Кўнглинг оти ақл саҳросидин ҳаргиз ўтмасин,
Йўқ ажаб бўлса ҳаводис лойига дучорлар.

Мажлис ичра ўлтириб беҳудага тил очма ким,
Кўп кишилар тил балосиндин бўлибдур хорлар.

Кўр ўзингдин бир жиноят бирла ушлаб элтсалар,
Товламас эрди қулоғин соз эса дуторлар.

Кўча кўйда маст бўлиб ётма томошолар бериб,
То адаб жойига элтиб қилмасин хушёрлар.

Жамиятдин айрилиб олма ўзингни бир тараф,
Тоғ паноҳин ястаниб ҳеч ўнгмади таррорлар.

Яхши бўлсанг яхши дерлар, чун ёмон бўлсанг агар,
То жаҳон боринча бад номинг қилур изҳорлар.

Билмай ўз ҳолинг ҳавога учма, эй кўнгул қуши,
То тушолмай ерга, жисминг бўлмасин абгорлар.

Бўл адаб бирла муҳаббат гулшанининг бир гули,
Булбули шурида гул ишқинда айлар зорлар.

Ҳар саломат бўлмоқ истарсан жаҳонда, Орзу,
Қил қаноат, йиғ тилинг, бас сенга бу гуфторлар.

ФАРЗАНДЛАРГА НАСИХАТ

Эй ўғил, сўз қадрини бил, шодмон айлар сани,
Гар амал қилсанг бу сўзга комирон айлар сани.

Умри йўлдошингдин ўзга дилрабога берма дил,
Пок диллар шеваси иззат нишон айлар сани.

Маърифат бўстонида қил тарбият авлодинги,
Қариганда бахтиёр, роҳат бажон айлар сани.

Дўсти содиқларга сарф эт ошу нонинг, эй ўғил,
Обрўйинг элда машҳури жаҳон айлар сани.

Дўст илгидан қора сув ичганингни бил асал,
Гар асал душман қўлидан бадгумон айлар сани.

Қўл узатма ҳар хасис, нокасни дастурхонига,
Миннати кўксинг тилиб бағрингни қон айлар сани

Сан такаббурлик била бошинг юборма осмон,
Бўйтеракдек мева қилмай, бенишон айлар сани.

Бу азиз жисминг саломат бўлмоғини истасанг,
Оз егил, оз ухлагил, дарддин омон айлар сани.

Чорпойдек ҳар на келса олдинга, нуш айласанг,
Қўҳна девор янглиғ умринга зиён айлар сани.

Майпарастиликдин қочиб, ақли расога ҳамдам ўл,
Халқ ичинда яхши номингни аён айлар сани.

Аҳли ҳикматларнинг гавҳар сўзларини қил Орзу,
Бу шарафдин муҳтарам жисм ичра жон айлар сани.

ҲИКМАТ

Ўтдилар доною оқиллар, бари хислатлидур,
Бу масални дедилар, ҳар сўзи ҳикматлидур.

Сен қозон юзи қаро деб отма нафрат тошини,
Турли неъмат ичинда доим пишиб лаззатлидур.

Мис бақир юзина олтин сув бериб қўйсанг, баҳо,
Мис баҳосидин зиёд олмас, нечун иллатлидур.

Кўнгли ганжи тўлса гар илму ҳунардин ҳар киши,
Эғнида йиртиқ чопон бўлган билан иззатлидур.

Ёшинга мағрур бўлиб қилма ҳақорат ёшни,
Маърифатсиз шайхдин илм бирла ёш ҳурматлидур.

Ҳар кишини камбағал деб даҳр аро айб айламанг,
Илгида бўлса ҳунар ҳар шаҳр аро давлатлидур.

Фақр элига қелса меҳмон олдиға чиқса кулиб,
Меҳмондин юз ўғирган бойдин ҳимматлидур.

Дўсту душманни билурсан тушса гар бошинга иш,
Баъзиси ҳолинг сўрарлар, баъзиси нафратлидур.

Кўнгли соф аҳли карамга айтсанг муҳтожнинг битар,
Сўрма нокасдан меъдад, ҳар бир иши миннатлидур.

Санги хоро ногахон синдирса олтин қосани,
Сангни олмас бир пула, олтин яна қимматлидур.

Бир ғариб муҳтожнинг кўнглини олсанг раҳм этиб,
Дарҳақиқат, яхши минг ҳаждин бу иш, ҳужжатлидур.

Ҳар қаю ҳикматли сўз донога холвою асал,
Ёқмагай нодон қулоғига, нечун гафлатлидур.

Орзу, қилгил қаноат, эгма ҳар эшикка бош,
Меҳнатинг бирла атола жонинга роҳатлидур.

ҲИҚМАТ

Жаҳонда оқил одам хулқи хуш кирдор деб англа,
Халойиқ дўсти бўлмиш хуштакаллум ёр деб англа.

Кўнгилдан кетгуси ғам, маърифат аҳлига улфат бўл.
Қилур қалбинг мусаффо, шодлик осор деб англа.

Насиҳат қилса доно ҳар сўзин жавҳардин ортиқ бил,
Деса нодонлара, наштар мисоли хор деб англа.

Ҳавога чиқмағил мағрур бўлиб, наслинга фахр айлаб,
Дарахтким, шохаси паст бўлса мевазор деб англа.

Бўлур сиҳҳат жароҳат қилса тиг марҳам билан шаксиз,
Жароҳат қилса тил, битмас, мудом озор деб англа.

Агар доною оқил суҳбатингга учраса ногоҳ,
Очилган ғунчадек боғ ичра бир гулзор, деб англа.

Агар ҳурмат қилурсан ҳар кишини жони дил бирла,
Бўлиб мақбул жаҳонга, барча сенга ёр деб англа.

Ҳасад аҳли йўқ эрмас, ўзгани ҳаргиз кўролмайдур,
Ҳасад ўти ичин дуд этгали бемор деб англа.

Кишиким фитнабоши, бадқилиқ бирла ўтар умри,
Жаҳонда қанча миллат барчаси бозор деб англа.

Ҳамиша мард йигитлар эл учун хизматга бел боғлар,
Эрур ул халқ дўсти, ҳурмати бисёр деб англа.

Бу ҳикматларни ҳар ким тутса дилда орзу айлаб,
Халойиқ ичра оқил соҳиби ҳушёр деб англа.

ҲИКМАТ

Истасанг оламда неча мард йигитлар бордур,
Қалби соф, аҳли қадрдонлар била ҳамкордур.

Дўстлар қадрини билгил, кетма ҳаддингдан ошиб,
Тушса иш бошинга илгинг тутгувчи ғамхордур.

Даҳр аро ҳар кимни кўрсанг дўстлик изҳорин эт,
Бу шараф бирла ҳамиша барча сенга ёрдур.

Дўсти содиқ шеваси шод бўлганингда шод бўлур,
Ғам кунинг ғамгин бўлиб доим санга дилдордур.

Кажтабиатларни кўрсанг қоч улардин, бўл йироқ,
Улфат ўлсанг яхшиларга кўп шарофат бордур.

Халқ дўстидур киши, ким ташласа манманликни,
Йўқ саҳарким, қалбидан нафрат анго дучордур.

Бадтабиат, бадқилиқлар бирла ҳамро бўлмаким,
Сўзини аччиқлиғи жонинга заҳри мордур.

Яхшироқ маҳбуслик доно билан зиндон аро,
Бошига ғам келтирур иодонга улфат дордур.

Сан ўзингни эр билсанг ўзгаларни шер бил,
Ўзини кам тутса ҳар ким ўзгадин хушёрдур.

Гулшани мажлисга кирсанг топма ҳаргиз бадхабар,
Гарчи топсанг ёз куни—қиш куни ёғган қордур.

Орзу, англар бу сўз маъносини доно киши,
Ақл элига мўминё бефаҳмга озордур.

ҲИКМАТ

Садаф юз дона гавҳар қилса, кўксинда ниҳон айлар,
Ниҳон тутмоқ гуҳарни барча офатдин омон айлар.

Қилиб изҳор элга ҳарна борингни ифтихор этсанг,
Тоғиб хилватни ғийбат этмак ила қасди жон айлар.

Тоғиб сув хонасига сиғмайин турли тараф кетса,
Этиб банд соқасин, ўзини ташна, бенишон айлар.

Ичи нур найшакар қимматбаҳо чиқмас садо андин,
Ичидир холи бўрё қамишин, турлик фиғон айлар.

Неча эҳсон қилмасин, чиқмағай ун ҳеч сахийлардан,
Товуқ бир дона тухмин қоқолаб, элга аён айлар.

Риёи шайх Оллоҳга ибодат қилса фахр этгай,
Мисол бутхона қўнғироғидек шуҳрат нишон айлар.

Самога бош чекиб, кўр бўйтеракни кесдилар белни,
Дарахти босамарга тиг урмас гулситон айлар.

Баландга чиқмоқ истарсан, қадам қўй кам-кам, оҳиста,
Чиқиб бирдин, йиқилсанг, ногаҳон, қаддинг камон айлар.

Ҳавога чиққуси ҳаддини билмай йўл ғубориким,
Тушиб ерга, оёқ остинда ўзни, ноставон айлар.

Камолот истасанг дониш элининг суҳбатин ахтар,
Алар сўз гавҳарин фош айлабон, ширин забон айлар.

Адаб бирла тавозе камтаринлик Орзу айлар,
Бу хислат кимда бўлса эл ўзига меҳрибон айлар.

ҲИҚМАТ

Биродар, элга раҳбар бўлмоғинг ақлу адабдандур,
Жамоатларга сарвар бўлмоғинг ақлу адабдандур.

Ўсар ҳар ким жаҳонда хулқи хушлиқ, боадаб бўлса,
Халойиқ ичра гавҳар бўлмоғинг ақлу адабдандур.

Адаб бир тожи гавҳардур, киши билса анинг қадрин,
Бу давлатга муяссар бўлмоғинг ақлу адабдандур.

Улуғларни отадек ҳурмат этсанг гар йиғит чоғи,
Улуғ бўлганда ҳурмат кўрмагинг ақлу адабдандур.

Агар ҳамсуҳбат бўлсанг доимо ақли расоларга,
Кўнғил ганжини анвар қилмоғинг ақлу адабдандур.

Насиҳат қилсалар доною оқиллар санго ногоҳ,
Қулоққа халқан зар қилмоғинг ақлу адабдандур.

Биров қаттиғ сўз айтса юзина боққил кулиб анинг,
Уят юзини заъфар қилмоғинг ақлу адабдандур.

Агар шуҳрат қозонсанг Жомию Фирдавсий донодек,
Фаросат бирла камтар бўлмоғинг ақлу адабдандур.

Агар дунёни молини йиғнасанг, билмай ҳисобини,
Ширин сўз бирла шаккар бўлмоғинг ақлу адабдандур.

Қаю суҳбатда бўлсанг беҳуда сўзларга тил очма,
Мажолис ичра зевар бўлмоғинг ақлу адабдандур.

Дедим мен Орзу аҳбобларга ушбу ашъорим,
Бу ҳикмат тожи афсар қилмоғинг ақлу адабдандур.

ҲИКМАТ

Маънилик сўз чиқса тилдин, мисли гавҳар донадур,
Чиқса фоҳиш сўз дилингини, билки ифлосхонадур.

Ким муҳаббат меҳрини олам аро фош айласа,
Хушсуханлик бирла инсонлар аро мардонадур.

Сен қамиш кулбанг аро дўстларга бўлсанг ҳамнафас,
Ул қамиш кулбангин бил жаннат аро ризвонадур.

Қўшки айвонини кўрмас эрса хешу ақрабо,
Қўшки айвон дема оний, бир бузуқ вайронадур.

Зоҳирин эски либос деб ҳар кими кўрма ҳақир,
Моҳир ўлса илму фанга ботини нурхонадур.

Савлатин тузган нечалар ўзларин аллома деб,
Кавласанг абжадни билмас эл аро афсонадур.

Дўсту душман фарқин этмай, барчага қил яхшилик,
Душманин дўст айламаклик қалби соф инсондур.

Дўстинга қилсанг хиёнат бадтабиатлик билан,
Душманинг жонинг бўлиб, дўст сенга бегонадур.

Мингга етса дўсти жонинг билма кўп оқил эсанг,
Ғофил бўлма душманингда, гарчи ул бир донадур.

Душманинг ожиз дебон, солма оёқинг остига,
Жондин узса умид, ул Рустами достонадур.

Хушинг бўлса эҳтиром этма касофат аҳлини,
Инглагай нокас қўлингда ул узук-дурдонадур.

Ҳар киши доно бўлур ҳикмат бўлогин истаса,
Орзу чун ҳикмат аҳли бирла улфатхонадур.

РУБОНИЛАР

Яхши ўлса барча йиғлаб дод этар,
Оҳу фиғонлар чекиб фарёд этар,
Фитна боши, ўғри, золим ўлсалар,
Ким эшитса барча кўнглин шод этар.

* * *

Тарбият ўғрини ҳам тўғри қилур,
Ўғрилар тўғрини ҳам ўғри қилур.
Ҳар нечук қийшиқ ёғочдин соз учун,
Усталар ишлаб ани тўғри қилур.

* * *

Одами бор, токи жонга арзигаи,
Жисмида ҳар мўйи қонга арзигаи.
Одами бор, неча одамлар аро,
Кўрмасанг юзин жаҳонга арзигаи.

* * *

Яхшиларнинг сўзлари қаймоқдур,
Лутфи аҳсон бирла сўз айтмоқдур.
Ўлфат ўлсанг бир чуғул наммом ила,
Нони ошини еб иши саймоқдур.

* * *

Нечалар дунёга хирсини қўйиб,
Чиқса бир пул ёнидан жондин тўйиб.
Гар ажал тутса ёқасин бир куни,
Ўзгалар ер қўю қўчқорин сўйиб.

ҚИТЪАЛАР

Едгор бўлмоқ тилаб ижод қилсанг бир асар,
Номинг ўлмас асрлар, ёд айлагай қилган назар.

Кўнгли ганжи боғи ҳикмат мевасин изҳор этиб,
Яхши ном оламда қолса мундин ортиқ йўқ самар.

Ҳар кишининг дўсти доим ўзининг ақли эрур,
Душмани ҳам ўзининг умри абад жаҳли эрур.

Тушса офатлар бошига ҳеч кишидин кўрмасин,
Солган офат бошига жаҳли-ла ўз феъли эрур.

Бўлмаган гавҳаршунос ҳар муҳрани феруза дер,
Гар муяссар бўлса феруза ани ҳар муҳра дер.

Анинг учун ҳикмат аҳли деди: нодондин қочинг,
Ҳикмат аҳлин супла деб, суплани гавҳар реза дер.

Сўзламакда тилга ҳаргиз ихтиёри йўқ анинг,
Шубҳа йўқ эл ичра доим эътибори йўқ анинг.

Сўзламак қилсанг ирода кўнглинга қил маслаҳат,
Йўқ эса бадном бўлиб номуси ори йўқ анинг.

Душмани донога улфат айласанг наъфи етар,
Дўст нодон бўлса улфат бўлма, обрўйинг кетар.

Гарчи нодон бошига тож этса мағрур бўлмаким,
Суҳбати таъсири охир сани ҳам нодон этар.

Айласанг таҳриқ гулни анбарин мушкин сочар,
Гар нажасни қўзғасанг бадбўйлик бобин очар.

Ҳар сўзингдин мушк иси етсин халойиққа мудом,
Чиқса ифлос сўз гар оғзингдин ҳама дўстлар қочар.

Яхшилик бирла ёмонлик кўнгил ичра жой олур,
Мис, тошга хат ёзилгач умрбод ўчмай қолур.

Гарчи бадлик нақшини солдинг кўнгиллар лавҳига,
Узр оби бирла маҳв эт марҳамат куйин чолур.

МУНДАРИЖА

Кечиккан китоб	3
Баҳор	7
Ҳануз	8
Кўзгуда йўқ	9
Илтижо	10
Орази гул	11
Васлинг чамани	13
Ғазал	15
Нон ҳурмати	16
Доно билан	17
Не суд	18
Андишасиз	19
Ҳасислар ҳажви	20
Чуғуллар мазаммоти	21
Айланур	22
Устозлар	23
Адаб бўстонида гулнорлар	24
Фарзандларга насиҳат	25
Ҳикматлар	26
Рубойлар	32
Ғитъалар	33

Адабий—бадий нашр

ОРЗУ

(Янгибой Қурбонниёз ўғли)

ВАСЛИНГ

ЧАМАНИ

(Ғазаллар, шеърлар, рубойлар, қитъалар)

Муҳаррир О. Эгамова, Б. Бекматов.

Техник муҳаррир Қўзибой Сапаев

Рассом Солий Қодиров

Мусахҳиҳ Муҳаббат Хўжамуродова

Босмахонага берилди 2. 01 97 Босишга рухсат этилди
10.VI.97 формати 60/84 1/16. Рўзнома қоғозига юқори босма
усулида босилди. Босма табоғи—2. Нусхаси—1000. Буюрт
ма № 15 Баҳоси шартнома асосида.

**Хоразм вилоят Матбуот бошқармасининг «Хоразм» таҳри-
рият—нашр бўлими, 1997 йил**

Сен қозон юзи қаро деб
Отма нафрат тошини,
Ичида турлик таом
Пишган, билан лаззатлидир.

